

Verksamhetsberättelse 2013

Styrelsen för Norrbottens Ornitologiska Förening får härmed avge följande verksamhetsberättelse för verksamhetsåret 2013:

Styrelsens sammansättning (Fr o m årsmötet 2013. Totalt 7 ledamöter och 3 suppleanter).

Ordförande: Jan-Olov Johansson, Luleå.
Vice ordförande: Berth-Ove Lindström, Boden.
Kassör: Tord Gustafsson, Luleå.
Sekreterare: Roterande.

Övriga ledamöter: Birgitta Landberg, Kalix.
Stefan Holmberg, Abborrträsk.
Rolf G Gustafsson, Luleå.
Per Sandberg, Roknäs.

Suppleanter: Lotta Nygård, Kiruna.
Andreas Livbom, Luleå.
Inger Brännström, Luleå.

Övriga uppdrag

Revisorer: Jan Eriksson, Boden.
Jan Andersson, Boden.

Revisorssuppleant: Ove Persson, Piteå.

Valberedning: Ulf Öhman (sammankallande), Luleå.

Hedersmedlemmar: Ove Backlund, Luleå.
Waldemar Berggren, Boden.
Matsåke Bergström, Norrfjärden.
Arthur Leidgren, Dokkas. (†2010)
Folke Lindgren, Arvidsjaur. (År 2000)
Stig Lundberg, Luleå (År 2007)
Stig Hamrén, Harads. (År 2009) (†2011)
Ingrid Sandahl, Kiruna. (År 2012) (†2011)
Anders Olofsson, Älvsbyn (År 2013)

Medlemsutveckling

2013 klättrade NOF åter över 400-strecket, och vid årsskiftet var vi 402 medlemmar, en ökning med knappt 10. Fortfarande är det en stor övervikt manliga medlemmar, men andelen kvinnliga medlemmar har sakta men säkert ökat de senaste åren. En bristvara just nu är dock ungdomsmedlemmar, så idéer för att rekrytera och engagera ungdomar är välkomna. Vi ser att nya medlemmar ofta kommer som resultat av personliga "värvar-samtal", det lönar sig alltså att berätta om föreningen för fågelintresserade!

Forsknings- och fågelskyddsarbeten inom NOF

Haparanda Sandskärs fågelstation

Med stöd av Arctic Circle Experience, BillerudKorsnäs, Bosmina, Haparanda stad, Länsstyrelsen i Norrbottens län, NOF:s fågelskyddsfond, Rolfs såg och SCA har vi klarat verksamheten vid fågelstationen under 2013. Standardiserad ringmärkning genomfördes från den 15 juli till den 10

oktober. Under denna tid har hela 32 ringmärkare, assistenter och praktikanter deltagit i arbetet. 10 kommer från länet, 11 är kvinnor och sex är 25 år eller yngre. 11 personer hade inte tidigare arbetat vid stationen. Stationen har haft tre utländska medarbetare; vardera en från England, Lettland resp. Holland. Det ekonomiska stödet har bl.a. gjort det möjligt att betala matbidrag, framför allt till yngre medarbetare, vissa reseersättningar samt resorna mellan fastlandet och Haparanda Sandskär.

Under 2013 märktes 4 397 fåglar av 75 arter att jämföra med årsgenomsnittet på 4 077 fåglar av 69 arter. Den vanligaste märkarten blev inte lövsångare; i år fick den nöja sig med andra plats (1 120 märkta) utan gråsiska toppade (1 151). På tredje plats kom årets kanske mest minnesvärda art genom sitt exceptionella massuppträdande: Större hackspett (328). Därefter följer sävsparv (197), grönsiska (133) och rödstjärt (97). Grönben (76 märkta) toppar överlägset vadarlistan, följt av större strandpipare (11) och enkelbeckasin (10). Bland ovanliga märkarter på Sandskär noteras vardera två av ladusvala och småspov samt vardera en av näktergal, blåstjärt, busksångare, taigasångare, nötskrika resp. kråka. Totalt har nu 127 211 fåglar av 143 arter märkts sedan starten 1981. På försök provades i år för första gången sedan 90-talet även ringmärkning några veckor under vårsången. Erfarenheterna av detta kommer att ligga till grund för framtida satsningar på en sådan verksamhet.

År 2006 inledde vi standardiserade häckfågelinventeringar på Haparanda Sandskär. Inventeringen 2013 genomfördes den 13-16 juni. Metoden är en kombination av linje- och punkttaxering. Dessutom bedömer vi häckningskriterier för alla arter som påträffas. Totalt noterades 106 arter. Årets besök på ett antal öar i Haparanda skärgårds nationalpark för boungemärkning ägde rum den 7 juli. Utfallet blev tämligen gott med 77 märkta ungar av åtta arter. Dessutom fick för första gången en vuxen vigg en ring. Anmärkningsvärt är att skrattnåsar saknas för tredje året i följd.

Vi har fått återfyndrapporter om fyra fåglar sedan förra verksamhetsrapporten. En sävsparv har kontrollerats i Spanien och en annan på Rödkallen i Luleå skärgård; den senare i september 2013, nästan två år efter att vi satte ring på den. M.a.o. på väg att göra sin tredje resa till sydvästeuropa. Kontroller har även gjorts av en kärnsnäppa i Polen och en lövsångare i Finland (på måttliga 94 km avstånd).

Märkrapporter om 2013 års av stationspersonalen kontrollerade fåglar har ännu inte kommit. Vi kunde dock själva på plats konstatera att det var våra närmaste grannländer som hade ringmärkt en del av öns besökare. Vi har nämligen hanterat en gråsiska med norsk ring samt vardera en av småspov och blåmes med finska ringar. Mer detaljerad information tillsänds oss så fort ringmärkningscentralen vid Riksmuseum fått rapporter från sina motsvarigheter i Norge och Finland.

Ringmärkning har under 2013 demonstrerats för cirka åttio personer, såväl grupper som enskilda besökare. Det givande samarbetet med Naturbruksgymnasiet i Kalix har fortsatt. Tre elever har varit praktikanter och även en lärare har deltagit i stationens arbete. Vi har även haft samarbete med naturguideutbildningen vid Tornedals folkhögskola. Stationens internetanslutning och telefoni via Net1 har glädjande nog fungerat de flesta dagarna under säsongen 2013. GSM-täckningen är fortsatt undermålig. Därför är e-post trots allt det säkraste sättet att nå stationens personal.

På Norrbottens Ornitologiska Förenings vägnar ber vi att få framföra ett stort tack till våra sponsorer/verksamhetsbidragsgivare för stödet till Haparanda Sandskär fågelstation. Utan detta stöd hade verksamheterna inte kunnat bedrivas. En annan och helt grundläggande förutsättning för verksamheten är förstås alla de volontärer som deltar i arbetet. Utan era fantastiska insatser funnes ingen fågelstation – varmt tack till Er alla!

Projekt Pilgrimsfalk Norrbotten

Norrbottens Ornitologiska Förenings Projekt Pilgrimsfalk Norrbotten har tillsammans med Naturskyddsföreningens Projekt Pilgrimsfalk inventerat och kontrollerat övriga delar av Norrbottens län. Projekt ledaren Peter Lindberg och hans medhjälpare Sture Orrhult och Kent Nilsson var uppe i Norrbotten tio dagar i juli. Tillsammans med helikopterinventeringen blev 109 gamla häckningslokaler

där det har häckat pilgrimsfalkar någon gång under 2000-talet kontrollerade. Antalet lyckade häckningar blev 40 och antalet ungar 73. Antalet misslyckade häckningar var minst 16, där vi har sett att det har varit par av pilgrimsfalkar och att de har använt en bohylla. Glädjande nog hittade dock vi åtta nya häckningslokaler för pilgrimsfalk i länet. Artens expansion i länet fortsätter och det kommer bli spännande att se var nya par kommer att välja för häckningslokaler.

Projekt Jaktfalk

Vi har kontrollerat ca 50 gamla kända jaktfalkrevir de senaste två åren varav 20 i norra (Gällivare- och Kirunafjällen) och 31 i södra studieområdet (Nationalparksblocket). 2012 var ett speciellt år med sen vår, smågnagarkrasch och bottenår för riporna. Vi lyckades det året endast hitta en lyckad jaktfalkhäckning med 3 ungar, vilket är ett jättedåligt resultat.

Vi hade större förhoppningar när vi startade 2013 års sommarkontroll av jaktfalkreviren, sämre än 2012 kunde det inte bli!

Södra studieområde, Nationalparksblocket, 2013

Vi kontrollerade 31 gamla jaktfalkrevir och hittade fyra lyckade häckningar med sammanlagt nio ungar. Det var också nio korphäckningar i detta område.

Norra studieområde, Gällivare- och Kiruna fjällen, 2013

Vi kontrollerade 20 gamla jaktfalkrevir och hittade fem lyckade häckningar med 13 ungar. Det fanns också fem korphäckningar.

Projekt Kungsörn Norrbotten

Åter har en häckningssäsong med Norrbottens kungsörnspopulation genomförts. Vi hade i år ett mellanår med 40 lyckade häckningar och 47 ungar i länet. Som vanligt har vi från NOF:s kungsörnsgrupp inventerat länet nedanför odlingsgränsen och Länsstyrelsens naturbevakare ovanför odlingsgränsen. Vi kontrollerar det flesta reviren till fots och naturbevakarna flyger med hjälp av helikopter för kontroll av kungsörnsbona. I år, i samband med boplatsskontroller av pilgrimsfalk med hjälp av helikopter, har också ett mindre antal kungsörnsrevir kontrollerats från luften. Totalt blev 241 kungsörnsrevir kontrollerade 2013 och det är ungefär samma antal revir som har kontrollerats de senaste åren i länet. Tack vare våra ringmärkare blev 16 kungsörnsungar ringmärkta nedanför odlingsgränsen.

Projekt Pärflugla 2013

Ytterligare ett bottenår för projektets holkar och för arten som helhet inträffade också 2013. För all del ganska väntat då sorkpopulationen fortfarande befinner sig i en djup sänka, men där vi dock sett en svag uppgång under senhösten och under november - december.

Holkarna har varit detsamma som ifjol, ca 75 stycken, och de flesta blev också kontrollerade även om förhoppningarna att hitta någon häckning var ytterst små.

En sökning på Svalan bekräftar att arten hade ett riktigt dåligt år i hela landet. Bara två häckningar finns rapporterade, en i Uppland och en glädjande nog i Överkalix! Häckningsframgången i båda fallen dock inte kända.

Däremot hördes en del pärlugglor spela hos oss från 20/3 och en månad framåt. Sedan blev det tyst i markerna. Troligen hade de hannar som fanns insett att det var svårt att hitta någon hona eller också insåg de att matbristen var alldeles för svår för att försöka sig på att häcka.

De allra flesta pärlugglorna hördes i kustkommunerna samt i Älvsbyn och Bodens kommun. Två observationer finns från Pite lappmark, en från Lule lappmark och ingen från Torne lappmark.

Om man tittar på inlagda observationer på Svalan 2013 så finns det 73 st. i Norrbottens län.

Motsvarande siffra 2008-2012 är 98, 22, 75, 225 och 32.

För Västerbotten finns 125 observationer på Svalan, ingen häckning och inga pärlugglor under sträcktid ute på Stora Fjäderägg i Kvarken. Dock kan man se att spelande fåglar startade en månad tidigare än hos oss. Så att arten hade ett tufft år även 2013 råder inget tvivel om.

Nu i februari 2014 känns det som att det kanske äntligen kan bli ett skapligt år för arten. Många pärlugglor är hörda och det finns en del sork i markerna. Men det slutliga resultatet får vi först om ett antal månader.

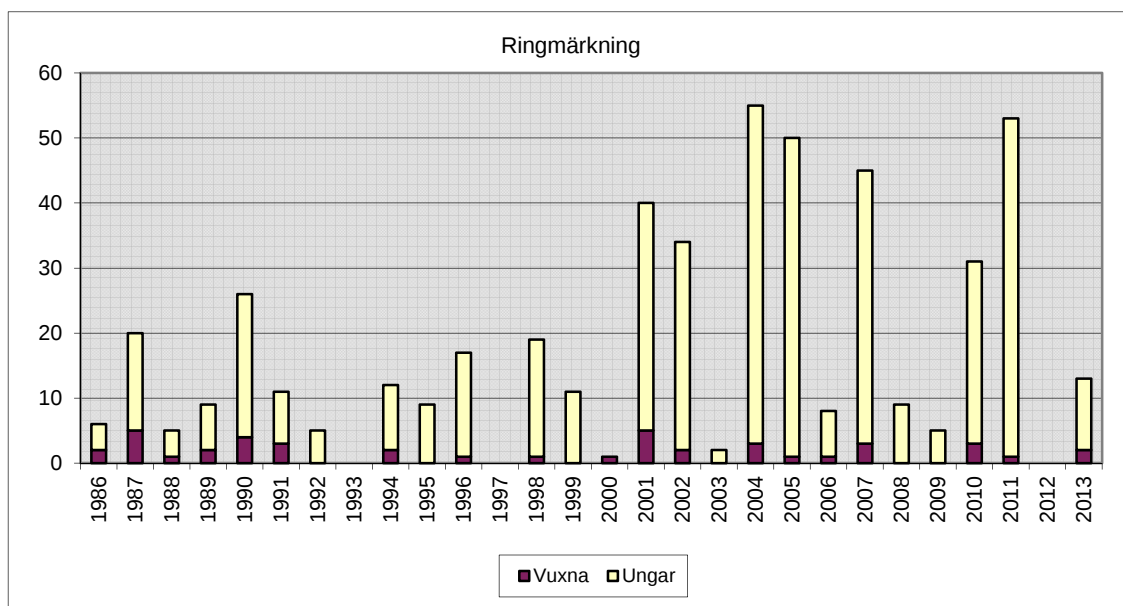
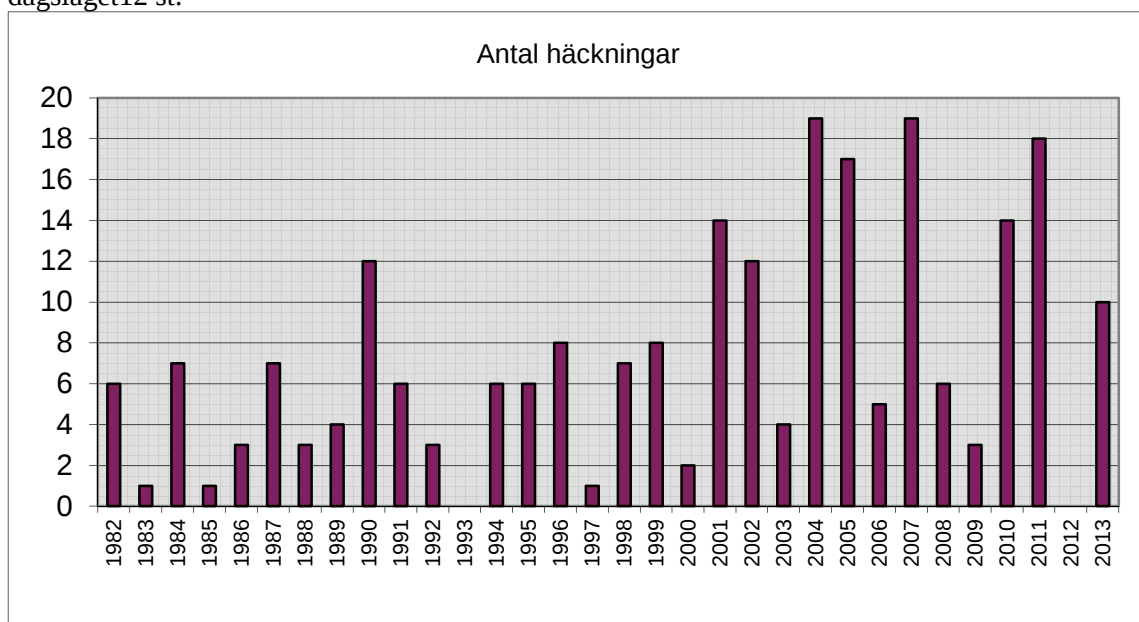
Projekt Slaguggla 2013

Projektet som startades 1982 och omfattar kustlandet, främst Luleå kommun, kan redovisa 10 häckningar vilket kan betraktas som ett mellanår för slagugglorna. Av dessa 10 så misslyckades 3 st vilket är ovanligt mycket. Fördelningen av dessa häckningar blev 7 i Luleå, 2 i Piteå och 1 i Bodens kommun. De flesta av häckningarna skedde i gamla kända revir, men 2 skedde i för oss nya revir. Vi lyckades fånga 8 av de häckande honorna, 5 var märkta av oss tidigare, 2 ringmärkte vi nu och en hade en "främmande ring" som var påsatt av Ove Stefansson i Bodens kommun.

Årets resultat blev bara 11 ringmärkta ungar i de 5 kullar som vi kom åt att märka vilket är långt under genomsnittet. Vi hann inte med att märka vid samtliga häckningarna, delvis beroende på att jag blev klöst i ögat av en arg hona. De låga ringmärkningssiffrorna beror också på att smånagartillgången inte ännu återhämtat sig efter det rekorddåliga 2012.

Under hösten satte vi upp ca 20 nya holkar i verksamhetsområdet. En del var ersättning för trasiga/nedfallna holkar och en del var i helt nya platser. Så nu har vi drygt 160 holkar som ingår i projektet.

Man kan konstatera att arbetet i projektet flyter på bra med många arbetsvilliga deltagare, i dagsläget 12 st.

NOF:s fågelskyddsfond

Fondstyrelsen har sedan årsmötet haft följande sammansättning:

Ordförande: Ove Persson, Piteå.
Övriga ledamöter: Lars Gustafsson, Boden.
Rolf Gustafsson, Luleå.

Två ansökningar har behandlats under året och 5000 kr utdelades till Haparanda Sandskärs fågelstation. Behållningen vid årsskiftet var 7 492 kr.

Gammelstadsvikprojektet

I samband med att Facebook etablerat en stor serveranläggning på Porsön i Luleå mellan Luleå Tekniska Universitet och Gammelstadsviken, avsatte Luleå kommun en summa motsvarande värdet på den sålda tomten, ca 6 miljoner kronor, för åtgärder för att främja tillgänglighet till, bevarande av och information om i första hand Gammelstadsviken. En styrgrupp har tillsatts med representanter från Luleå kommun, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Norrbottens Ornitologiska Förening samt Naturskyddsföreningen i Luleå. NOFs representant i styrgruppen är Jan-Olov Johansson. I den projektgrupp som arbetar med konkreta förslag ingår Tord Gustafsson. Under 2013 har röjning av Notviksgrynnan genomförts. Länsstyrelsen har bekostat en fågelinventering och en undersökning av förändringar i sjöns växtlighet och vattenkvalitet. Vid Mjölkuddstjärn, som också ingår i projektet, har stigar förbättrats och ett gömsle byggts nedanför Scandic Hotell. Arbetet med att förbättra tillgängligheten vid Gammelstadsviken fortsätter under 2014 med upprustning av delen Haparandavägen till fågeltornet. Ett informationsmöte om projektets fortskridande och en exkursion till Gammelstadsviken har också genomförts under året.

Fågelskyddsgruppens arbete under 2013

Fågelskyddsgruppen är en löst sammansatt grupp där alla med intresse för fågelskyddsfrågor är välkomna att hjälpa till. Det är viktigt att vi får en spridning i länet. Många av de frågor vi förväntas lämna synpunkter på kräver lokalkännedom.

Här är några av de frågor som varit aktuella under året:

- NOF har i samarbete med naturskyddsföreningen lämnat remissvar till länsstyrelsen angående Svevinds planerade vindkraftetablering Markbygden Etapp 2 i Piteå kommun.
- Berth-Ove Lindström har löpande under året informerat om de olika projekten gällande havsörn, pilgrimsfalk, jaktfalk och kungsörn och bevakat skyddsfrågor kring dessa beroende på etableringar av nya gruvor, dragning av nya kraftledningar och vägar samt vindkraftsetableringar
- Gruppen som arbetar med inventering och kartläggning av möjliga vitryggsbiotoper i länet har fortsatt sin verksamhet. Se egen punkt.

Övriga aktiviteter**Kurt Perssons minnesfond**

Under året har inga ansökningar inkommit. Inga stipendier har utdelats under 2013.

Fåglar i Norrbotten

Fåglar i Norrbotten har under 2013 utkommit i fyra nummer, där nummer tre var en fågelrapport för 2012. Arbetet med att färdigställa de olika numren har emellanåt dragit ut på tiden, delvis för att tiden inte räcker till, men även p.g.a att utlovat material inte kommer i tid. Färgtrycken i tidningen har fortfarande inte alltid varit helt till belåtenhet, men verkar i nuläget ligga på en stabil nivå. Till tryckeriets försvar bör man ha i åtanke att vissa av de bilder som vi får in, inte av den kvalitet som man kunde önska. Redaktionen hoppas fortlöpande på någon fler medarbetare och Stefan hoppas att någon som känner sig hugad att ta över redaktörskapet dyker upp.

Regionala rapportkommittén (rrk)

Kommittén har under året bestått av Mats Bergquist, Övre Buddbyn, Tord Gustafsson, Lars Harnemo och Andreas Livbom, Luleå. Ulf P Eriksson valde att efter 12 år i rrk:s tjänst avsluta sitt värv och han ersattes av Stefan Holmberg, Abborrträsk. Rrk har sammanträtt vid tre tillfällen och dessutom haft ett telefonmöte. Kommitténs arbete med vanliga och ovanliga fåglar i länet har publicerats i "Fågelåret 2012" och i "Fåglar i Norrbotten 3/2013".

SOF:s årsmöte

SOF:s årsmöte 2013 genomfördes 25-27 april i Kalmar. Ingen från NOF deltog.

Styrelsemöten, årsmöte och andra aktiviteter

Under januari och februari 2013 till årsmötet 2013 har NOF:s styrelse sammanträtt två gånger. Årsmötet 2013 hölls den 23 mars på Ekologen i Långnäs. 18 personer deltog vid årsmötet. Efter årsmötet genomfördes ytterligare 3 styrelsemöten under 2013. Antalet styrelsemöten var till antalet ett mer än under 2012.

Vid årsmötet valdes Tord Gustafsson, Rolf Gustafsson och Inger Brännström in som nya styrelsemedlemmar. Till utmärkelsen "Årets fågelskådare 2012" valdes Peter Dahlin och Anders Olofsson tilldelades utmärkelsen "Hedersmedlem i NOF". Årsmötet avslutades med Andreas Livboms uppskattade betraktelse över det gångna fågelåret och ett intressant föredrag av Berth-Ove Lindström om rovfågelarbetet.

Återkommande ärenden vid genomförda styrelsemöten har varit arbetet vid Haparanda Sandskär fågelstation, tidskriften FiN, föreningsaktiviteter, årsmötesplanering, fågelskyddsfonden, fågelskyddsfrågor, Gammelstadsviksprojektet samt remissvar och ekonomi.

Regionala vitryggsgruppen

Under 2013 har inga rapporter inkommit om observationer av vitryggig hackspett i Norrbottens län. Året inleddes med den dystra upptäckten av en långstannande mård (vitryggens svåraste predator) i kärnområdet på det revir som så framgångsrikt hävdats under 2010-2012 där också häckning kunnat konstateras nämnda år. Mården avlägsnades så småningom genom riktade insatser. Trots ett stort antal besök under 2013 och vintertid matningar med upphängt ryggläsk på flera ställen i reviret, har inga observationer kunnat styrka att paret eller någon av individerna skulle vara kvar. Senast vitrygg siktades i reviret är därmed i november 2012.

Även under 2013 har en del kustnära inventeringsverksamhet pågått, dock utan några indikationer på vitrygg.

Framtiden får utvisa om reviret återbesätts; det har onekligen ypperliga kvaliteter. Kanske hittar någon av tidigare års ungfåglar tillbaka och blir grunden till ett nytt par?

Fågelatlas i Norrbottens län

Projektet rullar på i sakta mak. Informationen från standardrutterna (Svensk fågeltaxering) läggs till årligen, ofta av inventerarna själva, och det är härifrån vi får in mest data. Det är väldigt få atlasrutor som är bokade så det är spontanrapporteringen på Svalan som står för informationen tillsammans med nämnda standardruttsdata.

Medlemsaktiviteter

Årets medlemsaktiviteter i NOF utgjordes i likhet med tidigare år av ett digert och blandat program. Programmet har omfattat en mängd aktiviteter där ett flertal dessutom genomförts på flera olika orter i länet. En stor andel är årligen återkommande. Exempel är vinterfågelmatning, vinterfågelrace, ugglelyssning, 24-timmarsskådning, vårfågelexkursioner utgående från ett antal platser i länet, inventering och ringmärkning på Haparanda Sandskär mm.

Ekonomi

Under 2013 redovisades ett negativt resultat om 7 346 kr, främst beroende på högre kostnader för färgtryck av tidskriften. Det egna kapitalet uppgick vid årsskiftet till 132 390 kr. Föreningens ekonomi

är fortsatt god, vilket även är fallet för de enskilda projekten, bl a Kungsörn, Pilgrimsfalk och Haparanda Sandskärs Fågelstation.
Se separat bokslut för 2013, för mer information.

Tack

Styrelsen vill avsluta med att framföra ett varmt tack till alla dem som med sitt medlemskap och aktiva arbete stöttat föreningens verksamhet.

/Styrelsen, mars 2014.